

KAPITTELSTOKJES

Mî de Komwèch nô de kèrkhòf

(vrij naar Robert McGough door Willem Vos)

M.66

The politicians
(who are buying huge cars
with hobnailed wheels
the size of merry-go-rounds)
have a new plan.
They are going to
put cobbles
in our eyesockets
and pebbles
in our navels
and fill us up
with asphalt
and lay us
side by side
so that we
can take a more active part
in the road
to destruction.

Roger McGough

Komwèch

De raotsleej
(die gròòte waages kòòpe
mî spejkerbaande
as mallemeules)
hèbbe 'n nêêj plan.
Ze gôn kènderkòpkes
zètten in
ons ôòchkasse
èn kiettelkèèr
in onze naavel
èn ons folgiejite
mî pèk
um ons nîvve
mekoor te lègge
zò dè we
âktievver kanne meedoen
ân de wèch
nô de kèrkhòf.

vrij naar Roger McGough
door Willem Vos

Tenminste zes generaties Grassens weefrietmaker ?

Betoudovergrootvader deed ook al in "rieten".....

In het eerste nummer van deze jaargang werd uitgebreid aandacht besteed aan "Een unieke weefbladbindmachine uit 1714 en de weefrietmakers te Gemert". De nu in de heemkamer bewaarde rietbank was in gebruik bij de rietmakerij van Henricus Grassens (1864-1943) in het begin van deze eeuw. Aannemelijk kon worden gemaakt dat tenminste drie generaties van dezelfde familie het beroep van rietmaker uitoefenden en dat de rietbank van vader op zoon was overgegaan (1).

Harrie Grassens uit Eindhoven, die zich in de genealogie van Grassens heeft verdiept, stuurde de redactie van ons blad interessante aanvullende informatie waaronder een kopie van een folioblad uit een Eindhovens rekeningenboek van 1737. Daaruit blijkt dat de betoudovergrootvader van Henricus Grassens al weefrieten leverde.....

75
Item Cetaelt
aen Wouter
Grassens De Soude
van twee gult
den Vijftien
Huijvers, wegens
geleverde Rieten,

transcriptie: "Item betaelt aen Wouter Grassens de somme van twee gulden vijfthien stuyvers wegens geleverde riete..."(2)

Wouter Grassens werd geboren rond 1659 te Gestel bij Eindhoven alwaar hij ook werd begraven (27-2-1742). Het fabriceren en/of verhandelen van weefrieten gold niet als diens enige bron van inkomsten. In de jaren 1736 tot en met 1742 werd hij in ieder geval ook "aangeslagen" voor bier. Zijn zoon Arnold trouwde 21-5-1739 met Henrica Verhofstadt te Gemert. Diens zoon Peregrinus had een zoon Henricus die we in Gemert als eerste leerden kennen met het beroep van rietmaker.

Ad Otten

NOTEN:

- (1) Zie: Gemerts Heem 1986, nr. 1, p. 2-14.
- (2) Streekarchief Zuid-Oost Brabant - RAE 799-75, betreft rekeningen voor Johan van Ennetten te Woensel.

Vestiging en vertrek van de Marechausseekazerne; 1849-1924

In de uitgave van 28 december 1924 van het "Officieel Kerkbericht der Kerken van Gemert" betreunde pastoor Poell de opheffing van de Marechausseekazerne in Gemert met de volgende woorden:

"Vanaf 1848 waren de Marechaussee's in Gemert: ze waren er gekomen om de weversrevolutie.

En nu met 1 januari 1925 gaan ze weg. Ze hebben hier veel goeds gedaan, en het is voornamelijk te danken aan het feit, dat hier een kazerne was als we getuigen mogen, dat de streek Gemert een rustige is, zoodat grove baldadigheid, straat-schennerij en misdadigheid hier zowat onbekend is.

Wij betreunen de opheffing der kazerne zeer: tweemaal heeft de geheele geestelijkheid van de streek die onder de bewaking der Gemertsche Brigade stond gerequestreerd: maar we hebben in den waren zin des woords "nul op rekest" gekregen.

Aan de manschappen: "Vaartwel en Gods Zegen!"

Voor wat betreft de vestiging van de kazerne in Gemert kan bij de voorgaande tekst nog wel een kanttekening worden geplaatst. Om precies te zijn: De marechaussees vestigden zich in Gemert

in september 1849. Dat is ongeveer zes maanden na een nogal uit de hand gelopen "oploop" onder de wevers van Gemert. Bepaald curieus is het wanneer we in een schrijven van de pastoor van Gemert aan de Apostolisch Vicaris te Den Bosch zien dat de directe aanleiding voor vernielingen en gewelddadigheden wordt toegeschreven aan het weinig diplomatieke optreden van een tiental door de burgemeester van Gemert ontboden marechaussees uit Eindhoven. Zij arresteerden Aart van Asseldonk, de door iedereen gerespecteerde woordvoerder van de wevers.....

S-anderendaags moest een troep van 115 infanteristen van Den Bosch naar Gemert worden gedirigeerd om de ten gevolge daarvan ontstane "onrust" de kop in te drukken. Drie dagen na zijn arrestatie zou "den corriphaeus", zoals de pastoor van Gemert hem in een brief aan de vicaris noemde, al worden vrijgelaten (n.b. de correspondentie tussen pastoor en vicaris werd gepubliceerd in Brabants Heem, jaargang 7, blz. 26-31). Op de gebeurtenissen tijdens het weversoproer komen we in een volgend nummer nog wel eens terug. Hier is het meer op zijn plaats aandacht te schenken aan de onvrede die in die jaren in Gemert welhaast algemeen was. De veertiger jaren van de vorige eeuw kenden een enorme malaise in de textielindustrie. De wevers hadden het bijgevolg niet bijster breed. Grote ontevredenheid heerste echter ook onder de boerenbevolking. De vestiging van een kazerne van "ordebewaarders" in Gemert hing met name deswege al langer in de lucht.

Elk jaar opnieuw waren er rellen en opstootjes zoals bij de verpachting van de tienden. Kandidaatpachters werden in Gemert zelfs bedreigd met brandstichting. Districtscommissaris Wesselman adviseerde in 1848 de Gouverneur van Noord-Brabant om bij de verpachting van de tienden in een onrustige gemeente als Gemert "een flink corps manschappen" te leggen. Wesselman rapporteerde onder meer: "Woelingen doen vooral op dit moment veel kwaad en werken het ontluikende communisme, hetgeen uit het aangrenzende Pruisische komt overwaaien, in de hand!"

De orde moest "flink" worden gehandhaafd zo beval Gouverneur Borret. In diens geboortedorp Gemert zou een en ander wel even "flink" uit de hand lopen.

Ad Otten